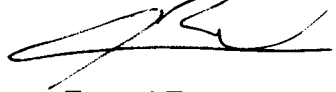

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit GÜL tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim.

Zeynel Emre
İstanbul Milletvekili

Ülkemizdeki adalet mekanizmasının adil şekilde işlemesinin önünde iki temel sorun olduğu toplumun geniş kesimlerince kabul görmektedir. Bunlardan ilki, 24 Haziran 2018 tarihli referandumla uygulamaya konulan ‘Cumhurbaşkanlığı Hükümet’ sisteminden kaynaklı Anayasa’mızın temel dayanağı ‘güçler ayrılığı’ ilkesinin yok olmasına paralel yargı bağımsızlığının sona ermesidir. 2018’den önce zaten Fethullahçı Terör Örgütü’nün (FETÖ) kontrolüne girerek, toplumsal adaletsizliklerin asıl müsebbibi haline dönüşen yargı mekanizması, bugün de ‘tek kişi’nin kontrolünde siyasi iktidarın amaçları doğrultusunda hareket etmektedir.

Adalet mekanizmasında yaşanan bir diğer sorun, sosyoekonomik nedenlerden kaynaklı toplumun neredeyse tamamını saran eşitsizliklerin yol açtığı dağ gibi büyüyen dava sayısıdır. İnsanın toplumsallaşma sürecinde temel belirleyicilerden olan sosyal ve ekonomik alandaki eşitlik, hem ilişkilerin hem de ekonomik modelin hangi zeminde kurulacağına da yön vermektedir. Kişiler arasındaki sosyal ve ekonomik fark ne kadar azsa toplumsal barış ve hukuk devleti ilkeleri o kadar güçlü, ne kadar fazlaysa toplumsal çatışma ile hukuk dışılık o kadar fazladır.

FETÖ kontrolündeki yargının, başta Balyoz ve Ergenekon adı altında yürüttüğü çeşitli yargılamalarla sayısız mağduriyete neden olduğu bilinmektedir. Bu örgüt üyelerinin, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarını hedef alarak yıllarca haksız ve hukuksuz şekilde cezaevlerinde tutmaları hala hafızalarımızda canlıdır. Günümüzde de siyasi iktidarın bizzat yönlendirdiği kanaatinin hakim olduğu çeşitli siyasi yargılamalar da gündemdeki yerini korumakta. Yargının siyasallaşması sorunu, belli davalar kapsamında tartışılmakla sınırlı kalsa da yargıda neden olduğu dejenerasyon, her geçen gün yenileri eklenen adaletsizliği derinleştiren mahkeme kararlarından daha iyi anlaşılmakta. Anayasa Mahkemesi (AYM) Başkanı Zühtü Arslan, 10 Ocak 2022 tarihinde AYM ile Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinin işbirliğinde gerçekleştirilen “Anayasal Bir Güvence Olarak Silahların Eşitliği İlkesi” başlıklı panelde yaptığı konuşmada, adil yargılama hakkı kapsamında ciddi sorunlar yaşandığına dikkat çekerek, “*Yargılamanın makul sürede sonuçlanmasında silahların eşitliği ve çekişmeli yargılama ilkesi kadar adil yargılama hakkının tüm unsurlarıyla korunması, hukuk devletinin olmazsa olmaz gerekleridir. Bu noktada bireysel başvuru istatistiklerinin endişe verici olduğunu ifade etmek isterim. Bireysel başvurunun uygulamaya başlandığı 23 Eylül 2012 tarihinden itibaren yapılan başvuruların büyük bir kısmı adil yargılanma hakkına erişmek içindir. Mahkememize 2021’de 66 bin 121 başvuru yapıldı. Ve bu başvuruların yüzde 73’ünden*

58288

fazlası adil yargılanma hakkı için. Başka bir ifadeyle geçen yıl mahkememize yapılan başvuruların yaklaşık dörtte üçü, adil yargılanma hakkına ilişkin şikâyetleri kapsamaktadır. Adil yargılanma hakkının korunmadığı, ihlallerin önlenemediği bir ülkede hukuk devletinin tüm kurallarıyla korunması da mümkün değildir" demiştir.

Bu bağlamda;

1-) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) başvuru hakkının tanınmasından itibaren Türkiye'den yapılan başvurusu sayısı kaçtır ve bunların yıllara göre dağılımı nedir? Başvurulardan kaç, 'adil yargılanma hakkının ihlali'ne ilişkindir ve kaçında Türkiye tazminat ödemeye mahkûm edilmiştir?

2-) FETÖ mensubu hakim ve savcıların yargıda etkin olduğu dönemde, Balyoz ve Ergenekon'un yanı sıra çeşitli isimler altında yürütülen soruşturma ve yargılamalarda daha sonra haksız yere mahkumiyet çektiği ortaya çıkan kişilerin açtığı davalarda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141'inci maddesi uyarınca Devletin ödemek zorunda kaldığı tazminat miktarı kaç liradır? Bu tazminatlar, asıl sorumlular olan FETÖ'nün hâkim ve savcılarına rücu ettirilmiş midir?

3-) Ödenen tazminatlarla ilgili Maliye Bakanlığına rücu davası açılması için kaç dosya gönderilmiştir? Hangi hâkim ve savcılarla ilgili parasal olarak ne miktarda rücu davası açılması talep edilmiştir? Yurtdışına kaçan savcı ve hâkimlerle ilgili rücu davası açılması istenmiş midir? Bu kişilerle ilgili rücu işlemi yapılmamışsa gerekçesi nedir?

4-) Ödenen tazminatların karşılığında sorumlu olan hâkim ve savcılardan tahsil edilen tutar nedir?

5-) Sulh ceza mahkemelerinin iş ve işlemleriyle ilgili devlet aleyhine kaç tazminat dava açılmıştır? Sonuçlanan davalarda Devlet ne kadar tazminat ödemeye mahkûm olmuştur? Tazminatların rücu edildiği sulh ceza hâkimi ya da savcısı sayısı kaçtır?